

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVI.

НЕДЕЉА 24. МАЈА 1898.

Број 21.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА.

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3 „
За стране земље на годину 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

НАРЕДБА

Чланом 38. другом алинејом грађевинског закона за варош Београд, од 11. Децембра 1896. године наређено је: „да се постојеће ограде са стране улица морају у року од једне године дана тако преправити, да одговарају прописима овога закона“.

Пошто има врло многих случајева, да сопственици имања у којима има ограда са лица улица нису исте уклонили, то суд општине вароши Београда овим позива све сопственике дотичних имања, да у року од месец дана, од дана када овај оглас изађе, буду дужни уклонити постојеће ограде и друге поставити које ће одговарати прописима грађевинског закона и правилника за варош Београд.

Који сопственик не изврши ово судско наређење, искусиће законске последице.

Од Суда општине вароши Београда, 1. Маја 1898. ГБр. 932.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

13. Маја 1898. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић, од одборника били: г.г. Н. И. Стаменковић, Стеван Максимовић, Коста Д. Главинић, М. С. Петронијевић, Дим. Гавриловић, Дамјан Стојковић, Глиша Стојановић, Д. М. Ђорђевић, Др. Леко, Ризнић, Сол. Азријел, Р. Драговић, Васа Николић, Евг. М. Чоловић, Милан Арсенијевић, Ј. М. Јанковић, М. Ј. Марковић, М. О. Петровић, Стеван Милковић, К. П. Михајловић, Мих. Ђ. Илић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 7. Маја о. г. и примљен је без измена.

II

По прочитању акта Управе вар. Београда АБр. 3083, 3125, 3147, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да су му непознати Марија жена Петра Решића рабаџије, Стеван Опрић, надничар и његова жена Фема, Мирко Јовановић калфа берберски и Стојан Мијушковић келнер.

III

По прочитању молбе Пере Петровића, директора Кредитног Завода АБр. 3168, да и општина прими на себе извесан део трошкова око продаје куће пок. Глише Ђорђевића, која је кућа била залога и општини и њему, одбор је решио,

да се ова молба одбаци и преко ње пређе на дневни ред.

IV

Председник износи одбору на решење извештај одборског повереништва о нацрту уговора за пренос мртваца.

По прочитању тог извештаја и нацрта уговора од повереништва поднетог, одбор је решио,

да се пренос мртваца уступи Биљану Вуковићу и Кости Нешићу сходно решењу одборском од 22. Јануара 1898. год. АБр. 751 а под погодбама изложеним у овом нацрту уговора, у који да се унесу и ове допуне:

а. За кола за пренос умрле деце, у којима да буде места и за свештеника, да буде такса осам динара.

Умрла деца до три године, могу се са обичним фијакерима сарањивати;

б. За парадна кола са 4 коња да буде такса шездесет динара;

в. Ако послуга буде у неуредном оделу, да се уговорачи казне са десет до двадесет динара.

Саопштити ово решење и погодбе Вуковићу и Нешићу.

V

Председник извештава одбор, да су Браћа Кремановићи платили за саграђену калдру пред њиховим имањем по рачуну, али одричу да плате и интерес са разлога, што су дужну суму положили одмах, чим су позвати.

По прочитању извештаја суда о овоме, СБр. 14776/97. одбор је решио,

да се напусти тражење овог интереса, пошто су браћа Кремановићи на први позив суда платили дужну суму.

VI

Председник износи одбору на решење предлог одборника г. Н. И. Стаменковића и осталих да се изабере стална комисија за руковођење свима великим општинским радовима.

По поновном прочитању тога предлога АБр. 2938 одбор је решио,

прима се у начелу овај предлог г. Н. И. Стаменковића и осталих потписаних одборника. —

За чланове овог сталног повереништва изабрати су, после поименичног гласања са 18 гласова против 2 (1 није гласао).

а., из грађанства: Михајло Павловић трг., Милан А. Павловић трг., Алекса Јовановић члан касационог суда. Дим. Стојановић, директор железница у пензији, Дим. Стаменковић трг., Петар И. Јовановић трговац, Др. Л. Пачу, управник државних монопола, Милов. Р. Маринковић управник Управе Фондова, Милутин Ј. Марковић бив. касац. судија;

б., из одбора општинског: Дим. Гавриловић начелник мин. правде, Васа Николић трг. и Тодор Ј. Михајловић трг.

И председник општине, по положају својем, да буде члан ове комисије.

VII

На предлог суда општинског, а услед молбе команде Краљеве Гарде АБр. 3063, одбор је решио,

да се пиће и јело, побројано у овим молбама, набављено за прославу шездесетогодишњице Краљеве гарде, ослободи плаћања општинске трошарине.

VIII

По прочитању акта Управе општинске трошарине о примању артија од вредности у залогу, одбор је одлучио,

да се овај предмет одложи за прву седницу за овом.

ВАНРЕДНА СЕДНИЦА

15. Маја 1898. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић, од одборника били: г.г. Н. И. Стаменковић, К. С. Караџић, М. Ђ. Илић, Голуб С. Јањић, Дамјан Стојковић, Дим. Гавриловић, Марко С. Петронијевић, Стеван Максимовић, Влад Чортановић, Д. Ђирковић, Милан Арсенијевић, Милан Капетановић, Стев. Ивковић, Ђ. Димитријевић, Ризнић, Коста Чупић;

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 13. Маја о. г. и у одлуци КББр. 331, учињене су ове измене и допуне,

да се деца до три године могу сарањивати на приватним фијакерима; ако не буде било места за свештеника на дечијим мртвачким колима, онда да буде такса 10 дин., и да се закупци казне одређеном казном, ако послуга не буде у прописном и уредном оделу.

II

Одборник г. Милан Арсенијевић предлаже да се понова узме у претрес и решење молбе Петра Петровића директора кредитног завода АБр. 3168, која је у прошлој седници одбачена.

Одбор је после поименичног гласања са 10 гласова против 4 (1 није гласао) решио,

да се овај предлог г. Арсенијевића одбаци.

III

Одборник г. Стеван Максимовић пита кад ће се поставити стална коцкаста калдра у Кнез Михајловој улици на место садашње привремене и кад ће се извршити веза тротоара са калдрмом у улицама где то још није извршено.

Председник је одговорио,

да ће се привремена калдра у кнез Михајловој улици заменити сталном, кад општина буде у могућности да то учини, а односно тротоара издати наредбу, да се вежу са калдрмом где то још није учињено.

IV

Председник износи одбору на решење акт Управе варошке трошарине, којим тражи, да се одреди курс појединим артијама од вредности, које се имају примати у залогу за таксу трошаринску.

По прочитању тога акта АБр. 3315, одбор је решио,

да се у залогу за неплаћену трошаринску таксу примају само оне артије од вредности, које су означене у решењу одборском од 26. фебр. 1898 г. АБр. 1190. А овим артијама од вредности одређиваће курс сваког првог месеца за идући месец према берзанском курсу у прошлом месецу председник општине са одборницима г.г. Вл. Чортановићем, К. Д. Ризнићем и Ђорђејем Р. Одавићем с тим, да тројица могу пуноважно решавати. Овако одређени курс појединим артијама саопштаваће се одбору општинском.

V

По прочитању решења главног школског одбора АБр. 2672, којим је решено, да се београдским наставницима основних школа даје на име квартирине по 80 дин. месечно, одбор је решио,

да се ово решење главног школског одбора не може усвојити, пошто нема буџетске могућности за извршење истог.

VI

Одборник г. Милан Капетановић предлаже, да се сазидају прописни станови за наставнике основних школа, јер држи, да ће то општину јевтиније коштати, него да даје квартирину у новцу.

Одбор је одлучио,

да се овај предлог стави на дневни ред.

VII

Председник износи одбору на решење акт Управе вар. Београда, којим се по наредби г. Мин. ун. дела позива општина, да до 15. Маја о. г. неизоставно преда на приклад једном од овд. новчаних завода главницу кукурузног фонда.

По прочитању тога акта АБр. 2641, одбор је решио,

да се умоли надлежна државна власт, да даде општини рока од пет година за извршење ове наредбе, јер је општина сада од једном никако не може извршити. Ако се овај рок одобри, да се сваке године ставља у буџет општински петина дужне суме са интересом 5% на неисплаћене суме и да се на овај начин исплати овај дуг кукурузном фонду.

VIII

По прочитању процене имања Кате Арсенивићке и Вељка Николића, која се имања имају експроприсати за просецање Глумачке улице до Душанове према кафани „Две буле“ одбор је после поименичног гласања са 10 гласова против 4 (два нису гласали) решио,

да се експропријација имања Кате Арсенивићке описано у овој процени, изврши према процени већине проценилаца и да јој се за исто плати свега тринаест иљада пет стотина педесет и четири динара и осамнаест пара у сребру.

да се експропријација имања Вељка Николића, описано у овој процени, изврши према процени већине проценилаца, и да му се за исто плати свега пет иљада двадесет осам динара и осам пара у сребру.

Обе ове суме да падну на терет фонда регулационог а да се исплате изврше, кад буде могућно, пошто се тапија на општину пренесе без икаквих терета.

IX

По прочитању процене имања Илије Неранхића званог „Еснафска кафана“ АБр. 7169/97. одбор је решио,

да се решаваће о овој процени одложи до повољнијих прилика пошто иначе нема потребе за сада, да се ово имање експроприше и улица на томе месту регулише.

X

По прочитању процене имања Михајла Благојевића инжењера, на којој је један од проценилаца изјавио, да протокол процене није написан онако како су се процениоци сложили, и да према томе у самој ствари процене и нема, одбор је решио,

да се овај предмет скине с дневног реда.

XI

По прочитању процене имања Косте Б. Михајловића АБр. 658/98. одбор је решио,

да се решаваће о овој процени одложи до повољнијих прилика пошто за сада нема потребе да се ово имање експроприше и улица на томе месту регулише.

XII

По прочитању молбе Вук. Сталаћанина трошаринског стражара и мишљења трошаринске управе АБр. 3170 одбор је решио,

одобрава се молиоцу Вук. Сталаћанину тридесет дана осуства ради лечења с тим, да му се исто има рачунати од дана, кад га стане употребљавати.

САСТАНАК

држан 10. Марта 1898. год.

(по стенографским белешкама)

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић, присуствовали чланови суда г.г. Бран. Ј. Рајић и Јов. Антонијевић, од одборника били: г.г. Свет. Ј. Гвоздић, Васа Николић, Стеван Максимовић, Стев. Ивковић, Р. Драговић, Марко С. Петронијевић, Трајко Стојковић, Милут. Ј. Марковић, Коста Др. Ризнић, Стеван Миљковић, Евг. М. Чоловић, Глиша Стојановић, Годуб С. Јањић, Дим. Гавриловић, К. Н. Лазаревић, М. О. Петровић, М. Савчић, Др. Лазаревић, Милов. Миленковић, Михајло Ђ. Илић, Др. Лео, Милан Арсенијевић, Љуб. Живковић, Ђ. Димитријевић, Д. М. Ђорђевић, Др. Л. Пачу, Коста М. Ђурић, Д. Ђирковић, Милан Капетановић, Год. Ј. Михајловић, Влад. Чортановић, Ђ. Пантелић, М. П. Годоровић, Н. И. Стаменковић, Гаврило Бркић, Др. Стеван Марковић, Ђ. Р. Одавић, Дамјан Стојковић, К. П. Михајловић, Ј. М. Јанковић.

Бележио секретар г. Урош Кузмановић.

Почетак у 5^{1/2} часова по подне.

(продужење)

Љуба Живковић. — Господо одборници!

Господа Косу и Мариновић, нуде зајам општини београдској за проширење водоводе, за израду кеја и израду канализације: али нуде тај зајам под извесним условима: да они сами буду и конструктори свију тих предузећа: и кеја и канализације и у колико се има проширити водовод; да они сами узму сва та предузећа у своје руке и да их држе и експлоатишу пуних 50 година. Поред тога, они траже да се за израду канализацији примени нарочити систем Шонов.

Узимајући реч господо, да говорим о овој понуди, ја вам одмах изјављујем да ћу се ограничити у своме говору само на ону страну понуде, која спада у моју струку, јер ћу само тако вечерас моћи бити вама користан. Узимајући реч господо, да само у тим границама говорим, ја вам одмах могу казати, да је ова понуда г.г. Косу и Мариновића, одмах од свога почетка код Општине београдске ушла у ток, који је са свим противан целом раду Општине београдске на овим пословима — целоме раду, који је трајао неколико година.

Ова ствар господо, није нова. Било је једно доба у Општини београдској, била је једна година врло плодна у пројектима о модернизацију Београда, а то је била год. 1890., кад се ушло у пројекат свију радова, који су потребни да се изврше у Општини београдској и кад је између осталог, била и изабрата једна нарочита техничка комисија, која је имала да испита који ће систем канализације да се уводи у Београду.

Ја имам господо, извештај те техничке комисије пред собом, који је датиран под 10. Мајем 1890. године и у којој су комисији учествовали наши признати стручни људи, међу којима су г.г. Никола Стаменковић, Др. Пачу и Коста Д. Главинић, који су све страна испитали питање о систему канализације и поднели о томе свој извештај Општини београдској. Они су изнели своје гледиште о томе, изложив све системе, а међу којима је био и овај систем Шонов, и они су дали своје мишљење да у Београду треба извести систем спирања. Ја нећу да се задржавам на свима моментима рада на тој ствари, али ћу само да вам кажем још то, да је мисао о систему канализације спирања дата била на извештај и мишљење стручњака, који су 5. Априла 1890. год. поднели и свој извештај о томе. Ти су специјалисти г.г. Чоке и Линдлеј, као признати стручњаци у овом питању и као што рекох они су израдили један опширан извештај, који је и печатан под насловом: „Кеј и канализација у Општини београдској“. Ја ћу вам прочитати из тога извештаја неколико речи из којих ћете видети како је стајало са овим питањем.

На страни 6-тој тога извештаја стоји:

За канализацију постоје три пројекта.

1. Потпуно израђен пројекат од господина Хобрехта, грађевинског саветника у Берлину, од Августа 1891, са уздужним профилима свих потеза каналске мреже, са поделом површине за одводњавање, прорачуном количине воде, коју треба одвести као и са означењем димензије свих канала. Овај пројекат постоји под 1.

2. У општим потезима израђен пројекат од господина Смерекера, инжењера у Манхајму од Августа 1891. под 2.

3. Општи пројекат господина Мареша инжењера у Грацу без датума, који обухвата опште основе каналске мреже у целом обиму предвиђеном за извршење и у ком су уједно даље разрађени они делови, који се простиру по већ насељеним деловима вароши или таквим, који ће се у ближој будућности насељавати.

Овај пројекат под три, има и предрачун коштања.

А на страни 19 овога извештаја г.г. Линдлеј и Чоке кажу ово:

„Пре но што се упустимо у стварне предлоге у том погледу, морамо напоменути да смо претресали разне системе по којима би се могла извршити канализација Београда, па смо дошли до уверења, да ће систем канализације по пројекту 3, ако се преиначи и допуни, као што ће мо даље разложити, моћи да одговори и са техничког и хигијенског гледишта у потпуној мери за одводњење Београда а са трошком сразмерним оном, што се мисли остварити“.

Према томе, господо, ви видите да је се на овој ствари врло озбиљно радило и да је шта више, у главном усвојен систем канализације по пројекту под 3.

Сад имам да вам обратим пажњу на то, да је год. 1895. закључен нарочити уговор са г.г. Линдлејом и Чокеом, и то на основу решења одборске седнице од 30. Децембра 1895. год. И у том уговору а у чл. II стоји ово:

„Извештај техничких експерата од 5/17 Априла 1895. године служиће као основица за израду ових грађевина односно обима и форме ове израде, у колико доцнија истраживања на лицу места не би измену тих основних идеја условљавала“.

Члан VI тога уговора гласи:

„За овај свој рад добијаће Линдлеј и Чоке укупно награду од 30.000 динара у злату за сваку годину. Даље ће добијати додатак од 15.000 динара у злату годишње на име плате заступника (опуномоћеног инжењера) који ће радовима руководити“.

И члан X. уговора гласи:

„Трајање овог уговора је пет година од дана закључења. На случај, да од дана израде детаљних пројеката па до дана предузимања радова наступи један застој више од три месеца, утврђује се да се ово време не рачуна у уговорени рок и г.г. Линдлеј и Чоке неће имати никаква хонорара за време тога застоја, што би од три месеца више било. Но општина се на против обавезује да накнади г.г. Линдлеју и Чоке-у оне суме, које би они и за време тога застоја своје заступнику платили. По истеку тога застоја, ступају опет у живот одредбе чл. 6. односно плаћања хонорара.“

Трошкове око уговора сноси општина.

Уговор је написан у три примерка, од којих један има Линдлеј, други Чоке, трећи општина“.

После свега овога, господо, што сам вам у неколико речи и изложио, једнога дана појављује се г. Мариновић са својом понудом, у којој поред осталих услова ставља и тај услов, да Општина београдска усвоји Шонов систем канализације. И ми не сматрамо господо, за потребно, да се запитамо: може ли одбор Општине београдске, без икакве претходне одлуке, да ступа у преговоре са г. Мариновићем и да усваја његову понуду? Ми не можемо тако да решавамо и радимо, јер ако би се пред нашим савременцима могли за то да оправдамо, најмање можемо пред онима, који за нама долазе; когод би за нама дошао, нашао би један велики прекид у овом послу, необјашњив и неразумљив.

Ви имате господо, сада да решите о овој понуди г. Косу и Мариновића. Ја вас питам и молим вас да ми одговорите: ко је расправљив питање о том систему Шоновом и ко вас је уверио, да је тај систем у опште добар? Ви имате само два човека, који су вам о томе систему говорили, а то су г. Мариновић, који није стручан у том погледу јер је он електротехничар, г. Милан Капетановић, професор Напртне Геометрије на нашој Великој Школи, који такође не може бити стручан у овом питању. Што се г. Капетановић позвао на Гертнера, то је само с тога, што је хтео да брани овај систем, али то не значи да је се и Одбор уверио и дошао до закључка да је тај систем заиста добар и да цео онај рад, који су у томе правцу прошле општинске управе радиле, у току целог низа година, треба уништити. Треба господо, прво то питање начелно да расправљамо, па тек онда да ступамо у дискусију о овој понуди. Дакле моје је мишљење, да ми у опште о овој понуди не можемо говорити док стручни људи не би, на научном основу, дали мишљење, да треба да усвојимо Шонов систем. — Да пођемо даље.

У чл. 3. понуде стоји ово:

„Као обезбеђење за тачну исплату анuitета о којима је реч у претходном члану, Општина београдска обвезује се да да г. г. Н. В. Леон Косу и В. Ј. Мариновићу прву хипотекарну гаранцију на све приходе, које буде дала експлоатација описаних у првом члану радова као и на бруто приход трошарине за варош Београд“.

Господо, хоћу само да вас опоменем на извесне ствари, које може бити многи од вас не знају, а које не допуштају да се ова понуда прими. Ви данас доносите у опште вашу одлуку о овој понуди Мариновића, с тога што је законом утврђено да се Општина београдска може задужити са 10 милијуна динара. Закон тај који говори о задужењу, то је закон о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884. године и у том закону о трошарини, а у чл. 4. стоји ово:

„Као јемство за редовно исплаћивање интереса и амортизације овога дуга влада се овлашћује да по споразуму с Општином београдском путем краљевског указа а на основу овог закона установи у Београду вар. трошарину (октроа) или плаћање извесне таксе на извесне предмете за потрошњу при њиховом уношењу у варош“.

А највише решење, које је донето за време краљевског намесништва, од 14. јуна 1890. год. гласи овако:

„Одобрава се Општини вароши Београда да се за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме, може задужити са 10,000,000 динара ефективних“.

Ви видите господо, да се на основу чл. 3. ове понуде даје гаранција за зајам, који има да се изврши, хипотекарна гаранција на све приходе, које буде дала експлоатација описаних предузећа. То значи, да се као гаранција залажу и приходи од водовода, канализације и кеја, а ја мислим скромно, да Општина београдска нема могућности, нити сме ако хоће да се креће у границама закона о трошарини од 1884. год. да даје те приходе у залогу, јер у закону стоји ово: да се за јемство тога дуговања од 10 милијуна дин. има дати само трошарина, која ће се за ту целъ установити.

Општина београдска може дакле, да набави зајам само по закону о трошарини од 1884. год. иначе не, те по томе и не може и не сме дозволити да она да још штогод више у залогу него што је то закон дозволио.

Треће је питање, господо, ово: може ли Општина Београдска овако у овом правном положају, у коме се у овом тренутку налази, дати концесију и на експлоатацију предузећа водовода кеја и канализације? Ви сте чули мало час из највишег решења, да је њиме одобрена одлука, која је донесена на збору грађана београдских 1890 год. и којим је одобрено Одбору општинском да може задужити општину са 10 милијуна дин. ради извршења поменутих предузећа. Ту је одлуку најпре донео Одбор општински, па је по ондашњем закону, поднео збору грађана на одобрење; али, сем тога, требала је та одлука да се одобри и највишим решењем. Шта је руководило у овом тренутку Одбор општински да донесе ту одлуку да се зајам закључи, то ћете видети из овога што ћу вам сада прочитати и што сам нашао штампано у броју Општинских Новина од 21. Маја 1890 год.

Грађанство вар. Београда

У седници својој 18 тек. месеца одбор општине вар. Београда донео је ове одлуке:

1. Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме задужи са 10 милиона динара ефективних, и да у најкраћем року изнесе збору грађана ово решење на одобрење.

2. Услови зајма да буду ови:

а, Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду од 13. јун. 1884 год. који у своме 3-ћем члану каже: „по услови овога зајма не могу бити тежи него што су код Управе Фондова“.

б, да рок отплате не сме бити краћи од 23¹/₂ нити дужи од 50 година.

3. Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам и за време грађења као и после, одбор решава, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884 године, у споразуму са владом Њег. Величанства уведе у најкраћем року трошарина на оне предмете, који је могу поднети без штете за сиротни сталеж београдског грађанства, и за које се може трошарина лако и без великих издатака наплаћивати. Предмете на које ће се така трошарина ударити, одредиће одбор општински.

4. Освештање вароши Београда да се да у концесију.

5. Чим збор грађана одобри предложено задужење, одбор општински изабраће контролни одбор, за контролисање употребе и трошења овога зајма, и то на следећи начин: изабраће за тај одбор из своје средине 3 члана, из најугледнијих грађана ван одбора 6 чланова, и умолиће владу Њег. Величанства и Управу Народне Банке да и они од своје стране одреде по једно лице те да се према томе цео контролни одбор састоји из 11 чланова.

Да би се извршењу, у првој одлуци побројаних великих реформама, могло без одлагања приступити, а грађење водовода одмах отпочети, одбор општински у истој седници, на основу тачке в у 13. чл. закона о општинама решио је: да се ради потребнога одобрења по 8-ој тачци чл. 70 реченога закона сазове збор општински на дан 29 ов. мес. према трећем ставу чл. 18-ог закона о општинама.

Предајући одлуке одборске јавности, суд Општине вар. Београда позива грађане београдске да 29 маја ове године дођу на Општински збор, и гласају да ли одобравају или не одобравају:

1. Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме задужи са 10 милиона динара ефективних.

2. Услови зајма да буду ови:

а, Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду од 13. јуна 1884 год., који у своме 3-ћем члану каже: „по услови овога зајма не могу бити тежи него што су код Управе Фондова“.

б, Да рок отплате не сме бити краћи од 23¹/₂ нити дужи од 50 година.

Та одлука изгласана је на збору од 5. јуна, пошто на првом збору није било довољно гласача.

На том је збору решено и питање да се осветлење да у концесију.

Та одлука по којој је решено да се да у концесију само осветлење господо, важп и за данашњи Одбор општински, јер је донесена законским путем, и до данас њу није изменио други какав збор грађана, као што би требало да буде на основу члана 13. закона о општинама.

Члан 13. алинеа 7 т. 4 гласи овако:

„Што се један пут реши на збору а тиче се интереса општинских, не може се мењати док не протеку две године или докле по тражби грађана потребу измене надзорна власт не одобри. По томе одобрењу збор може дотично решење и пре рока на ново решавати“.

Господо, као што видите, збор треба то питање да реши. Не можете ви онако само, прелазећи преко ње да ништите одлуку збора и да дајете сва ова предузећа у експлоатацију странцима јер вам то не да и овај чл. 13. закона о општинама.

Поред тих разлога, које сам изнео, и на основу којих не може Одбор општински да решава о оваквој понуди г. Мариновића, ја ћу да се позовем још на један закон, а то је закон о акционарским друштвима од 1896. год. У члану 5. понуде г. г. Косу и Мариновића стоји ово:

„Општина београдска као интересована у експлоатацији свију ових предузећа имаће право да буде представљена у управном одбору са бројем од ³/₇ (три седмине) чланова који буду састављали тај одбор.“

А члан 9., последња алинеја, гласи овако:

„Општина ће имати право да буде представљена у административном савету безименога друштва и то са бројем ³/₇ (три седмине) чланова који буду састављали тај савет. Савет ће овај гласањем бирати свога председника“.

Сад да се обазремо господо, на закон о акционарским друштвима, од 10. децембра 1896. године.

Члан 7. тога закона гласи овако:

„У оснивачком друштву могу учествовати и страни држављани али тако да их не може бити више од једне четвртине.“

А члан 37. гласи овако:

„Управни одбор акционарског друштва заступа друштво према сваком.“

Он се састоји из најмање три или више акционара, који се бирају по правилима друштвеним; у управном одбору не може бити више од ¹/₄ страних држављана“.

Па, молим вас господо, како сада са овом понудом стојимо? Зар да се данас пред Одбор општински износи понуда Косу и Мариновића на решење, а она стоји у сукоб са позитивним законом! Зар не би ускоро дочекали да нам се сваки човек од закона руга и смеје? Ако господа чланови комисије одређени за студију ове ствари нису сами знали како ова понуда стоји са законске стране, свакако, пре него што су приступили решавању о њој требало је да су питали кога који се ту разуме да им да објашњења.

Али, господо; претпоставимо, ма да се то по закону не може претпоставити, да све ово тако не постоји па да уђемо дубље у понуду Косу и Мариновића. Ја ћу ту бити слободан да вам кажем неколико ствари, из којих ћете, мислим, закључити да не само да ова понуда не ваља него да је она веома рђава, понуда, која, ако не би општину довела до пропасти, а она би довела општину у тако зависан положај према концесионару да она апсолутно неби ништа имала у својим рукама.

Господо, у самом почетку, у заглављу ове понуде стоји: (чита): „Понуда за зајам и извршење јавних радова општине београдске“.

Ми непрестано говоримо о једном и другом господину као о људима, који нуде зајам. Ну, међу тим, они не само да не нуде зајам, већ они хоће да послове за поменути предузећа сами израђују, да буду конструктори, и да их експлоатишу. Из садржане ове понуде видимо да ови понуђачи немају ни гроша за ове послове, ма да иначе материјално могу бити прилично добро ситуирани; дакле, видимо да они нису понуђачи него посредници. Кад то не би било, зашто би онда улазила и она одредба у чл. 9. Ја вас молим да се саслушамо ма да вам је можда мој говор дуг, а ја мислим да је боље саслушати и

један дуг говор него учинити једну погрешку која би врло дуге последице повукла.

У чл. 9 вели се ово: (чита): „У случају кад би г.г. Н. В. Леон Косу и В. Ј. Мариновић образовали у циљу извршења овога уговора безимено друштво за грађење и експлоатацију, општина београдска се обвезује да удари свој печат на облигације тога друштва...“ и т.д.

Господо, да би пренос концесије, коју би ви дали, наступило, то је факт, који су сами Косу и Мариновић признали и који се налази довољно истакнут и у самом извештају већине комисије јер ту се каже од речи до речи овако (чита): „У први мах тражило се да одбор буде представљен на равне делове по обе уговорне стране Но, како је г. Мариновић изјавио да он на ово, у име својег друштва, не би могао никако пристати, то је од њега затражено да се изјасни, шта га у томе спречава и он је навео следеће разлоге:

1. Друштво, које би извршило ове радове имало би да набави и потребан новац око њихове исплате у којој би се цели створило нарочито друштво на акције. Акције овога друштва не би биле примљене од страних капиталиста, ако му на челу не би стајао председник којег би име било страном свету познато и сигурно, дакле, ако не би било лице, којем би страни капитал могао поклонити и са гледишта финансијског и са гледишта личног своје пуно поверење.“

Господо, ја немам потребе да вам сад казујем да је фактички тако као што сам рекао. То су сами Косу и Мариновић признали овде, то је сама комисија из уста Мариновићевих чула, да они хоће да створе овде једно акцијско друштво. Ја ћу сад да вам кажем опасности, којима се општина излаже ако у оваком облику допусти реализовање овога зајма.

Пре неколико година општина београдска дала је две концесије г. Периклесу Цикосу, чије је име тако лепо звучало и чији је глас као предузимача био прилично познат. И једну и другу концесију он је пренео саставив консорцијум, који је примио ту његову концесију Господо, искуство које смо с њиме стекли не треба да нам овде не послужи јер је то скупо плаћено искуство. Кад се створи акционарско друштво и кад се створи акционарски капитал, онда треба да знате да ствари овако теку.

Акције могу да буду уплаћене у новцу, узмите 1000 акција по 1000 дин. то чини 1,000,000 дин. Али те акције могу да буду уплаћене и на други начин: може један акционар дати место новца своју способност, други какав свој патент, трећи непокретно имање и т.д. дакле акције не морају да буду уплаћене у готову новцу, већ оне могу бити уплаћене у свима оним стварима које могу бити предмет обвезе. Мислите ли ви кад би Косу и Мариновић пренашали концесију на акцион. друштво да се за ово неби добро наплатили? Они том друштву кажу: ми у друштво уносимо нашу концесију и тражимо на име накнаде за концесију милион динара. Цикос је при преношењу оних својих концесија на друштво добио 980 акција за тај унос концесије који се зове *apport en nature* он је добио 980 акција од 2,400 акција које су биле првобитно створене.

Г. Ђирковић је казао јуче да је то за нас потпуно индиферентна ствар, ако хоће Косу и Мариновић да зараде. Нека зараде ако кошта милион и два (милиона) више ми треба да приступимо изради овога предузећа. Пре свега, господо, да вам кажем да је у овом случају г. Ђирковић у супротности са самим собом, пошто је он овде тражио да се чине уштеде и од 50 динара. А кад је реч о милионима ја сматрам, да општина београдска нема материјалне могућности да чини такве поклоне.

Да ли стоји то да општина београдска неби претрпела никакву штету ако допусти да се образује акционарско друштво? Не стоји. Претрпела би, и још какву штету, јер видите овај чл. 11 ове понуде гласи овако: „Дефинитивним ће се уговором на сваки начин признати општини београдској право да откупи све радове и део концесионара у чистом добитку после рока од 25 (двадесет пет) година рачунајући од дана кад се сви радови буду довршили.“ и т.д. па онда „у случају безименог друштва општина ће имати да плати за откуп ового друштву:

1. неамортизован тога дана део номиналног капитала друштвеног у обвезницама“ и т.д.

2. Половину друштвеног капитала у акцијама чија ће се вредност рачунати по капитализацији од 5% и т.д.“ и т.д..

И ако, г. Ђирковићу, затраже Косу и Мариновић од овога консорцијума, који ће бити овлашћен да изврши ове радове, 2 милиона....

(Ђирковић: не тиче се то општине). Општина београдска има половину друштвеног капитала да плати на основу овога чл. 11 тачке 2. што нас се веома, г. Ђирковићу, мора типати. (Ђирковић: Општина плаћа само оно на што се обвезала) (председник. молим Вас не прекидајте говорника. Дају вам реч па после говорите).

У осталом, ако ви мени не верујете ја мислим да кад је реч о акционарским друштвима имама права да тражим да више верујете мени него г. Ђирковићу — ја ћу се позвати на стручне књиге највећих научара из којих сам и сам црпао материјал да објасним ово своје мишљење за што ова понуда не ваља и зашто одбор не треба да је прими. У члану 9. понуде стоји:

„У случају кад би г.г. Н. В. Леон Косу и В. Ј. Мариновић образовали у циљу извршења овог уговора безимено друштво за грађење и експлоатацију, општина београдска се обвезује да удари свој печат на облигације тога друштва у коллико интерес и амортизација тих облигација не претичу ону суму коју је општина гарантовала.“ —

Господо, пре свега ово. Општина београдска прави зајам. Кад се држава, округ, срез или општина задужују, онда се то задужење прави у облику облигација. Тај облик задуживања постоји и примењује се од 50 година и то с великим успехом. Косу и Мариновић кажу да ће општина београдска ударити на друштвене акције свој печат, до висине нашег задужења. Кад је то тако, шта ће онда акционарско друштво, шта ће онда акционарски капитал, јер ван сваке сумње тај капитал треба да буде новчано уплаћен.

Даље ово. У чл. 9, се каже: У случају кад би се образовало безимено друштво за грађење и експлоатацију, општина београдска обвезује се да удари свој печат на облигације тога друштва у коллико интерес и амортизација тих облигација не претичу ону суму, коју је општина гарантовала. У овом случају општина би добила либероване акције и т.д.

Значи да се овде мислило стварни део облигација и ван ове суме и ван граница нашег задужења. То не кажем само ја него је то казао и г. Бранко Бошковић који је може бити и црње мишљење дао о овој понуди; то каже јасно сам текст цитираног члана понуде.

Јуче је г. Ђирковић са свим поуздано тврдио да нема никакве опасности да ће то акционарско друштво, које би било за ове радове по овој концесији створено имати чисте добити 5% за резервни фонд и 10% на име премије управном одбору, јер се то све, како нам је он рекао неће рентирати.

Пре свега, кад је реч о рачунању, будите уверени да они на западу кад што израчунају израчунају то много боље од нас, они су још с млеком материним посисали практичност и неће се они никад у рачуну преварити. Што су они то ставили, то није без икаква значаја. Не може г. Мариновић да се брани разлогом да је та добит предвиђена само зато, као што и овде извесна господа, међу којима г. Ђирковић на првом месту, кажу, да би он само тако могао добити могућности да друштво састави, те да треба да акционари — мисле да ће од овога предузећа имати користи. Ти људи са запада бољи су и способнији од нас у рачунању. Као што рекох они су оно потребно им финансијско знање посисали с мајчиним млеком, а ми то знање морамо силом и муком да добијамо у доцнијим годинама. Они се никад неће преварити бар према нама а да је се г. Ђирковић преварио ево, ја ћу сад за доказ навести ово:

Цитирам § 2 понуде:

„У експлоатацији водовода узеше се у рачун садашњи чист приход истог водовода, који се цени на 130.000 дин. Кад се од бруто прихода буду одузели трошкови експлоатације и једна сума равна ануитету скопчаном с раширењем водовода, салдо ће припадати општини београд-

ској, док то салдо придружено ануитету не буде изнело суму равну 130.000 дин.“

Тако је господо речено у § 3. о бруто приходу канализације, тако је речено у § 4. о бруто приходу кеја. Ви видите, да та награда од 10% управном одбору и 5% за резервни фонд има да се узме из тих прихода из тога салда. Али молим, из ког салда? То се господо узима, знате од ког предузећа? Узима се од водовода, што стоји јасно као дан написано у 3 алинеји § 2.

То су тих 15%. Онда ће се тек општини допустити она добит (од 15%) да је с друштвом дели по 50%. Зашто понуђачи узимају то предузеће? За то што имају готов водовод, за то што имају отуда сигуран приход и што ће тако бити у могућности да реализују оних 15%. Ја се чудим, како могу људи као г. Ђирковић говорити о једној ствари кад нису довољно проучили. Шта је са одговорношћу, коју имају чак и према својој сопственој деци, кад ствар стоји другачије него што они, не познајући је, мисле? Зовите човека, који се разуме у финансијским стварима. Ето г. Пачу-а па нека он каже да ли је ово моје мишљење или г. Ђирковићево тачније. Није ми јасно да ће управа друштва из салда водовода узимати 5% за резервни фонд и 10% за себе? А каква је нужуда довела општину београдску да мора у том облику правити зајам, да се изложе опасности да се створи безброј акција и облигација. Опасна је ствар у том облику правити зајам. Кад сам ту скоро чито једно дело чувеног професора париског Ковеса, нашао сам да се нигде није чинило толико злоупотреба у финансијским пословима колико у акционарским друштвима с акцијама и облигацијама.

(продужите се.)

О Б Ј А В А

Општина београдска издаје под закуп подрум под школом код „Саборне цркве“ за једну или три године дана одмах.

Обратити се економном одељењу општине београдске.

Два дућана, у улици Краља Александра, (пређе Фишеклија) у којима су биле до скоро старинарске радње, — издају се под закуп одмах.

Ко жели узети један или оба ова дућана нека се обрати Суду општине београдске.

Од Суда општине београдске, 8. Маја 1898. год. Београд.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Димњичарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	— — —	0-20 д.
б) За незидан шпархерт	— — —	0-40 д.
в) За узидан	— — —	0-20 д.
г) За велики узидан шпархерт у гостионици	— — —	0-50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	— — —	0-20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	— — —	0-10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	— — —	0-24 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	— — —	0-20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	— — —	0-75 д.

II. Гробарина:

а) Гроб за децу	— — —	7— д.
б) Гроб за одрасле	— — —	12— д.
в) Мала гробница	— — —	555-52 д.
г) Велика гробница III реда	— — —	998-93 д.
д) Велика гробница II реда	— — —	1099-93 д.
ђ) Велика гробница I реда	— — —	1684-57 д.